bron: overpalliatievezorg.nl/lichamelijke-en-psychische-klachten/afgesloten-stilliggende-darmen-ileus
datum: 24-11-2026

Afgesloten/stilliggende darmen

Je darmen zijn altijd in beweging. Maar niet bij een ileus: dan liggen ze stil, of zijn ze helemaal afgesloten. Dat geeft niet alleen pijn, maar zorgt er ook voor dat er geen voedingsstoffen meer in je bloed worden opgenomen. Daarom is een ileus een ernstig probleem dat snel verholpen moet worden.

Wat is ileus?

Voedsel is altijd onderweg in je lichaam: het gaat via je mond naar binnen, en komt dan vanzelf via je slokdarm en je maag in je darmen terecht. Je darmen maken ‘knedende’ bewegingen, en duwen de darminhoud verder, totdat die als poep je lichaam verlaat. Onderweg gaan er voedingsstoffen uit de darminhoud naar je bloed. Bij een ileus beweegt de darminhoud niet meer. Dat kan komen doordat de darm afgesloten is, bijvoorbeeld door kanker, of doordat de darmen stil liggen.

Wat merk ik van ileus?

Bij een ileus kun je last hebben van:

- misselijkheid en braken
- aanvallen van pijn (darmkrampen)
- aanhoudende pijn
- een opgezette buik
- niet (vaak genoeg) meer kunnen poepen
- uitdroging en ondervoeding
- winderigheid
- onrust en verwardheid

Infographic Ileus

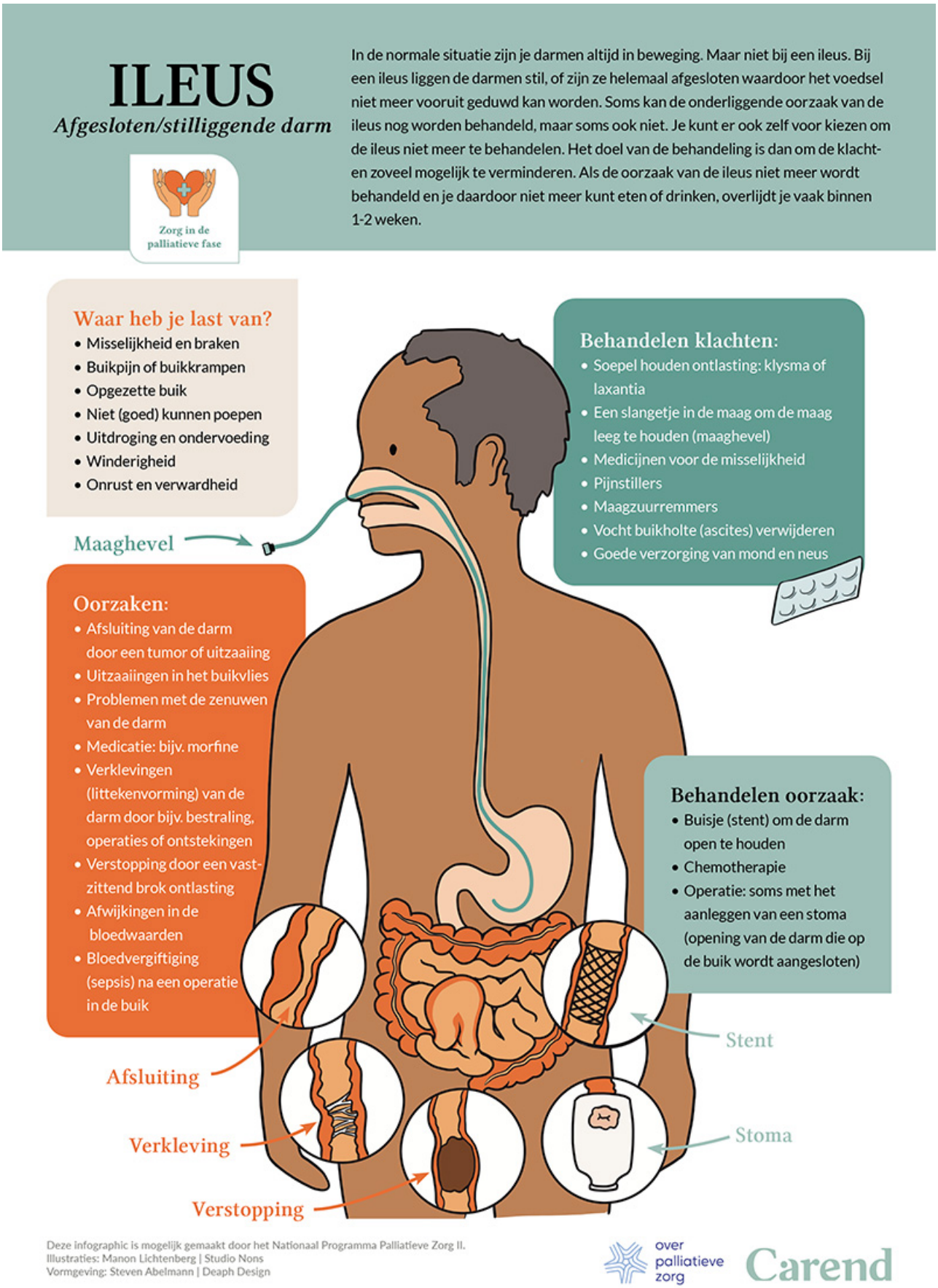

In deze poster zie je in woord en beeld wat ileus is, wat de klachten bij ileus zijn, en wat je zelf kunt doen bij ileus. Klik op de afbeelding om het groter te zien.

Oorzaken van ileus in de palliatieve fase

Een ileus bij mensen met ongeneeslijke kanker kan worden veroorzaakt door:

- uitzaaiingen in het buikvlies
- afsluiting van de darm door een tumor of een uitzaaiing

- problemen met de zenuwen van de darm
- medicatie, bijvoorbeeld zware pijnstillers (opioïden), zoals morfine
- verklevingen* van de darm
- verstopping door een vastzittend brok ontlasting (faecale impactie)

andere oorzaken:

- te weinig kalium of te veel calcium in het bloed
- reactie na een buikoperatie
- bloedvergiftiging (sepsis)
- andere darmziektes

Levensverwachting ileus

Hoe lang je nog te leven hebt, is afhankelijk van de situatie. Wat is de oorzaak van de ileus? Welke ziekte heb je en in welke fase is jouw ziekte? Zijn de stilliggende darmen nog te behandelen? Je arts kan je meer over jouw levensverwachting vertellen.

Onderzoek

De arts zal je eerst vragen stellen over je voorgeschiedenis (hoe het vroeger met je ging) en je klachten. Daarna word je onderzocht. Daar hoort een rectaal onderzoek bij. Dan voelt de arts met haar vinger de anus en de endeldarm van binnen.

Het kan zijn dat je arts meer onderzoeken voorstelt, zoals:

- bloedonderzoek
- CT-scan
- coloscopie, waarbij de arts met een camera in je dikke darm kijkt

Ileus: wat kan eraan gedaan worden?

Als de oorzaak van de ileus bekend is, zal de arts met jou en je naasten bespreken of die oorzaak behandeld kan worden, en of je dat wilt.

Mogelijke behandelingen zijn:

- een stent (klein buisje) in de darm te zetten om hem open te houden
- een operatie, bijvoorbeeld om:
    - verklevingen weg te halen
    - een stoma aan te leggen
    - een bypass (omleiding) van de darm aan te leggen
    - een deel van de darm weg te halen
- chemotherapie

Als behandeling van de oorzaak niet mogelijk of gewenst is, kan behandeling van de klachten uitkomst bieden:

- de poep zacht maken door vloeistof via de anus in de darm te laten lopen (klysma)
- de maag leeg maken/houden met een slangetje via de neus (maaghevel)
- medicijnen via een infuus of een injectie, om braken en/of misselijkheid te verminderen
- pijnstillers
- maagzuurremmers
- geen inname meer van voedsel of vocht, alleen vocht via een infuus
- als er vocht in de buikholte zit: het vocht weghalen via een naald in de buikholte (punctie)

Wat kan ik of mijn naaste doen?

Aan een ileus kun je zelf niets doen. Het is wel belangrijk dat je goed zegt wat je klachten zijn, zodat je naasten en zorgverleners weten hoe het met je gaat. Omdat de behandeling van een ileus ingrijpend kan zijn, is het goed dat je nadenkt en praat over wat je wilt. Palliatieve zorg is niet gericht op genezing, maar op jouw welzijn. Daarbij staat jouw kwaliteit van leven voorop: wat jij belangrijk vindt in het leven en wat jij nodig hebt.

Wat zijn mijn wensen?

Als je arts je een behandeling voorstelt, hoef je daar geen ‘ja’ op te zeggen. Het is erg belangrijk om goed na te denken over wat jij zelf wil. Ook in je laatste levensfase. Vraag gerust naar de voordelen en de nadelen van de behandelingen. Wat weegt voor jou het zwaarst? Wat wil je wel, en wat wil je niet? Bespreek je wensen met je arts, zorgverleners en naasten. Vertel hun duidelijk wat je wilt. Dan kunnen zij jou de zorg bieden die bij jou past.

Meer informatie

Deze informatie is gemaakt op basis van de richtlijn 'Ileus in de palliatieve fase'